

Forfatter: Zahrtmann, Kristian

Titel: BREV TIL: Haslund, Otto FRA: Zahrtmann, Kristian (1871-09-26)

Citation: Zahrtmann, Kristian: "BREV TIL: Haslund, Otto FRA: Zahrtmann, Kristian (1871-09-26)", i *Kristian Zahrtmann - en mindebog bygget over hans egne optegnelser og breve fra og til ham*, Samlet og Udgivet Af F. Hendriksen, s. 105. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002223277-000-shoot-L0022232770000029.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Kristian Zahrtmann - en mindebog bygget over hans egne optegnelser og breve fra og til ham

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

K.Z. til Otto Haslund. Atelieret i Saxogade 1871 26/9:

..... Fra Fru Haslunds Brev ved Du vist, at jeg i Fredags 8 Dage tog fat forfra paa Jøderne, og da Billedet skal indleveres paa Lørdag har jeg saaledes kun godt 14 Dage at gøre det i ; naar hertil kommer, at jeg har fyldt hele Rummet saa fuldstændigt med Figurer at det næsten er Ansigt paa Ansigt, gør dette det dobbelt vanskeligt og sandelig Udsigterne ere alt andet end glædelige. Jeg er nu - der er kun 3 à 4 Dage tilbage - saa vidt, at jeg kan se, hvad jeg omtrent kan faa med, og Resultatet er, at Kompositionen kun er halv; den baglænds liggende Figur (Hansen) har jeg beholdt, og han slutter sig saare daarligt til det Øvrige, hvori der nu er lidt bedre Mening, skjønt meget er slapt og uharmonisk. Af Mand og Kone som Hovedfigurer i Billedet har jeg kun beholdt Konen, og hun rækker nu det døde Barn ivejret; men istedetfor at den tidligere Moder var vild, er denne ikke blot tam, men selv nærvæd at segne, og det gør ikke godt, bagved hende staar den unge Fyr som Du kender og holder sin gamle Moder ivejret; han er ganske som han var og Moderen er meget grim, meget skæv i Ansigtet og har to Krykker. Bagved ere Figurerne kun lidt forandrede, men ere en Del bedre tegnede. Saa er der en Klippevæg paa den ene Side og Sand forneden. Jerndorff er min eneste Fortrolige og han kommer her jevnlige; jeg troer at han billiger alle de Forandringer; han støtter mig forsaavidt meget, men jeg er lige ved at tabe Modet naar jeg kommer hen til ham, blot fordi hans Billede er saa fortræffeligt, at jeg just derved ser, hvor daarligt mit er ; Farvevirkningen er nok det allerbedste, men derved er ogsaa Kompositionen bleven saa god og der er megen Rigdom paa Aldere, Stillinger og Udtryk; jeg synes at det er noget af det dygtigste her er gjort herhjemme, men det er vanskeligt nok at beskrive da det allerbedste er selve det Maleriske. [Jerndorff konkurrerede samtidig med Billedet: »Episode af Israeliternes Vandring i Ørken«.] Kyhn var heroppe forleden Dag, han var indtaget i Jerndorffs, derimod satte han et meget betænkeligt Ansigt op ved at se mit, saa jeg blev forundret ved af Jerndorff at høre, at han dog havde syntes ret godt om mit. En Ting som ogsaa skader mig meget er at Figurerne komme saa lidt fra hinanden at man har vanskeligt ved f. Ex. at finde hvor Hænder og lign. hører hen. Jeg trækker nok det korteste Straa, men det har jeg muligen godt af, dels for at komme rent bort fra den Slags Billeder, der sletikke ligge for mig, dels forat dæmpe et Hovmod, som jeg ofte føler gerne vil arbejde sig op hos mig. Under alt dette gaar det jo mindre godt med at passe alle andre s. 106 Ting, mit Toilette og Skæg maa passe sig selv, Blomsterne staa ogsaa paa Grund af det mørke Vejr mindre godt, Fuglene, ja de ere nu færdige med at fælde, og da Modellerne af og til tage lidt Kæmper med sig faa de ogsaa lidt en Gang imellem. Her er ingen Blomster udsprungne og Geranium som havde en lovende Knop visner hen uden at udfolde sig. Desuden er her dagligt lagt i Kakkellovnen da der kun er 8 Grader inde i Atelieret om Morgenen. Saa tænker jeg mig at Du kommer hjem forat bedømme Billedet. Jeg er saare vel forberedt paa, at jeg ikke faar nogen lille Medalje for det, og jeg har mange Gange syntes at det var en ren Skandale at levere det ind; jeg har heller aldrig været i saa daarligt Humør over noget Billede; Jerndorff har saa hjulpet paa mig, men jeg er endnu saare usikker om det ikke skulde være det argeste Rak. Fra Pietro er her kommet 6 Klodser til Jespersen; de skal skæres af Hendriksen, og Pietro har været saa vittig at skrive paa den ene »Stregerne i Baggrunden skal skæres saaledes at de gøre den Virkning, som jeg vil have«.

De af Krohn sendte Tegninger paa Træstokke var bestemte for Joh. Krohns »Børnehistorier«, ill. af Pietro K. Bogen blev i 1872 udgivet paa E. Jespersens Forlag. Han tegnede disse i Tyskland, undervejs paa sin første Rejse til Italien.

Angaaende Brevets Begyndelse kan meddeles: 1871 var Akademiets Guldmedalje-Opgave for Malere saalydende: »Episode af Handlingen hvorledes det israelitiske Folk stiller sin Tørst ved det rindende Vand«. Det var med denne Opgaves Løsning K. Z. var beskæftiget og derom skriver han til Otto Haslund. - Samtidig med at K. Z. stred for Erhvervelsen af lille Guld, arbejdede Aug. Jerndorff, der i 1870 havde faaet lille Guldmedalje for sin Karton: »Den barmhjertige Samaritan«, for at vinde store Guld. Han gjorde i Sommeren 71 Friluft-Modelstudier i Solskin, og raadede til dette Arbejde over Vilh. Kyhns dejlige store Have, der strakte sig fra gamle Vester Farimagvej og til Stien langs St. Jørgens Sø. I Kyhns Have-Atelier, der om Vinteren var Harald Foss' Malestue, gjorde han sit store sollyse Ørkenbillede, der lige saa lidt som K. Z.'s Moses blev tilkendt Medalje, men som han senere gjenmarbejdede og udstillede 187- K. Z.'s Konkurrence-Arbejde blev i 90erne erhvervet af Bagermester Gætje, der forærede det til Alderstrøst- Stiftelsen paa Nørrebrogade. Det blev der anbragt i Festsalen, men uden at blive sat under Glas. Antageligt har det hængt for nær ved Kakkellovnen, medens Lokalet ellers periodevis ikke har været opvarmet. Det har allerede længe været ødelagt, idet det tynde Papir, det er tegnet paa, har løsnet sig fra Lærredet og delvis er faldet af i Stumper. Nu er det borttaget og henstillet paa Loftet, og dets Forfatning er haabløs. Det er beklageligt, thi Arbejdet er af en virkelig Interesse for K. Z.'s Udvikling, og det er meget mærkeligt, at han har formaaet at udføre det i den korte Tid, han ifølge Brevet af 26/9 71 har raadet over.

s. 107 FRU VILHELMINE BEATE HASLUND. Malt i København 1868
(H. Chr. Chr. Nr. 66)

s. 108 STUDIE TIL LEONORA CHRISTINA. Blyantstegning efter Moderen. Rønne 1870

s. 109I det samme Kyhnske Have-Atelier, ogsaa kaldet »Hulen«, indrettede en Kreds af yngre Malere sig et frit Aften-Akademi, der var i Virksomhed i de to Vintre 70-71 og 71-72, og Vilh. Kyhn blev helt naturligt Aldersformand i Kredsen (s. S. 79). En af de faa endnu levende Deltagere, Landskabsmaleren Prof. Harald

Foss, har nedtegnet efterfølgende Minder:

Blandt de norske Kunstnere, der havde taget Ophold i Kbhvn., var i 1870 Maleren Collet. Han fortalte om et saakaldt Kostume-Akademi i en eller anden tysk By, hvor Systemet var det, først at tegne efter nøgen Model og derefter samme Model paaklædt og i samme Stilling. Han foreslog Oprettelsen af saadanne Øvelser i min Malestue, hvor der var tilstrækkelig Plads. Deltagerne i disse Øvelser vare: Ancher (Norsk), Godf. Christensen, Joh. Boesen, Haslund, Zacho, Aug. Jerndorff, Zahrtmann, Collet, Hans Friis, Pacht, Skredsvig (Norsk), Groth, Thiele og Foss, samt nu og da Th. Philipsen, Krohn og Thorenfeld. Collet var som Stifteren den egentlige Leder, der ikke gjerne taalte for megen Støj eller Uro, men af og til udraabte sit: »Det er mot Statutterne«, som vi hørte saa tidt, at det blev som et Slagord under hans Navn. Dette var Indledningen til en Række Sammenkomster og hvad dermed fulgte, der kom til at strække sig over et Par Vintre og som gav Anledning til det smukkeste, mest fornøjelige og udviklende Samliv, som til denne Dag har fundet Sted mellem Fællerne af min Aldersklasse.

Vort egentlige Maal var altsaa at tegne, men Kl. 8 Lørdag Aften, naar Modellen var gaaet, forblev de, som havde Lyst til at blive, og saa gik Hatten rundt, i hvilken Enhver bødede 1 Mark. Nu gjordes der Indkjøb af Brød, Smør, Sild og - naar Prisen tillod det - Æg, og Bordet blev dækket med en Berlingske Tidende som Dug. Tallerkener og tildels Knive og Gafler vare Lüksusgjenstande, i hvert Fald kun tilstede i begrændset Tal. Efter endt Maaltid begyndte Sangøvelserne, s. 110idet Foss paa Celloen indøvede en Kvartet, hvori bl. a. Godf. Christensen, Zacho o. a. deltog. - Saa enkelt og tarveligt det var til Hverdagsbrug, saa meget festligere og flotte optraadte vi, naar der en à to Gange om Vinteren holdtes Fester, hvori ogsaa Andre deltog. Engang blev saaledes Rummet forvandlet til en Klippehule med Fjeldblokke, hvori Sølvvertsen glittrade og levende Planter skød frem i Kløfter og Revner. Som Dekoration udførte Jerndorff to store Kartoner, den ene forestillende vort »Akademi«, hvori Medlemmerne vare fremstillede i Dyreham. I Forgrunden Haslund, lig et liggende Faar, Pacht som en lille vims Skade, Zacho som Elefant, Godf. C. og Jerndorff som Stork og Hejre, Collet og Foss lig Ørne, den første holdende »Statutterne« i sine Klør, medens Krohn som en stor Fugl kredser spejdende over det hele, en Hentydning til hans sjeldne Tilsynskomst. En »Hulekantate« blev opført, udsat for de forhaandenværende Instrumenter: Fløjte (Collet), Guitar (Godf. Christensen), Klaver (Frants Henningsen), Triangel (Pacht) og Cello (Foss). Ved Indgangen til »Hallen« stod en nisseklædt Dreng, der overrakte enhver af Deltagerne Program, Sange og en rød Hue, som skulde bæres hele Aftenen. Og saa gik man tilbords. Hvor pirredes ikke Ganerne ved Duften af de stegte Gjæs og Ænder og den dampende Rødkaal. Og saa afløste Taler og Sange hinanden. Der var Glæde og Feststemning til Morgenen gryede. Deltagerne vare den Gang foruden den faste Stok og Vilh. Kyhn: Cand. med. Schepelern (sen. Overlæge v. Kysthospitalet, Prof.), Forfatteren, Cand. theol. C. Bahnson (sen. Præst i Skive), Th. Bindesbøll, Fr. Henningsen og kgl. Skuespiller P. Jerndorff. - Ved en anden Lejlighed holdt vi Østersgilde, til hvilket en Kjending af mig, en Jyde, gav Vinen. Den Gang bestod Udsmykningen af malede Medailloner: Collet med Overskriften »Akademiets Tegnstifter« af Juel, Vinyderen som »Akadem. Lykke-Jul«, samt Foss = »Akadem. Pro-Foss«. - Livligt og fornøjeligt gik det til ved disse Sammenkomster. Kaadheden og Lystigheden var Udslag af unge Menneskers Livsglæde, og aldrig gik Tonen over Stregen. Vi dannede en Ring af gode Kaldsfæller, ja Brødre, der stod Last og Brast med hverandre, og i enkelte Tilfælde udadtil formaaede at sætte noget igjennem. Som en smuk Drøm staar endnu hin glade Tid, den fornøjeligste i mit Liv, en Opfattelse, som deltes af alle de gamle Deltagere, hvoraf nu kun et Par er i Live. Det var et udviklende og samlende, sandt og ægte Kunstnerliv i Alvor og Gammen, som udfoldede sig i disse Par Aar.

s. 111 »HULEKOMPAGNIET« UDENFOR KYHNS HAVE-ATELIER. Fotografi fra c. 1872

Fra venstre til højre i bageste Række: Kr. Zahrtmann, Collet (Nordmand), A.Thiele, P. Krohn, Skredsvig (Nordmand), Aug. Jerndorff, V. Pacht Midterste Række: Chr. Zacho, H.Foss, V. Kyhn, Ancher (Nordmand), Hans Friis Forreste Række: V.Groth, Otto Haslund, Godfred Christensen

s. 112 STUDIETEGNING TIL LEONORA CHRISTINA (efter Moderen) »KVINDEN LAVER SIG ØLLERRØD«. Rønne 1870

s. 113 »ROSELIL OG HENDES MODER«. Malt 1869-70 (H. Chr. Chr. Nr. 85)

s. 114 K. Z. TEGNENDE » ROSELIL OG HENDES MODER « I SAXOGADE-ATELIERET Formentlig tegnet af Pietro Krohn, 18G9